

بررسی اثرات شوری بر رشد قره‌داغ و مقایسه آن با آتریپلکس در کویر میغان اراک

سید عطاء رضائی و محمد جعفر ملکوتی

مدیرکل منابع طبیعی استان مرکزی و دانشیار
دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس

در این پژوهش اثر میزان شوری و نوع نمک بر استقرار اولیه و رشد گیاهان مقاوم به شوری مثل آتریپلکس (*Atriplex canescens*) و قره‌داغ (*Nitraria schoberi*) در کویر میغان اراک مورد بررسی قرار گرفت. طرح آزمایش مورد استفاده طرح کرت‌های دوبار خرد شده در سه تکرار بود. نهال‌های کلدانی تولید شده در تابستان ۷۱ به کرت‌های آزمایشی که کلدانهای بدون منفذ باکنجایش ۱۶ لیتر بودند و قبلاً "بانمک‌های استحصال شده از دو قسمت شمال و جنوب کویر به سطوح مختلف شوری (۱۵۵ و ۳۰۴ و ۶۰۷ و ۷۵ دسی زیمنس بر متر) رسانده شده بودند منتقل گردیدند. نتایج حاصل از عملکرد محصول (شاخه و برگ) در شهریور ۷۲ بشرح زیر بود. - نمک‌های استحصالی از شمال و جنوب کویر اثرات معنی‌داری را روی تولیدشان دادند، بطوریکه عملکرد برای هر دو گونه، در نمک شمال (نمک حاوی Na_2SO_4) بیشتر از عملکرد در تیمارهای نمک جنوب (نمک حاوی NaCl) بوده است. افزایش درجه شوری خاک اثر معنی‌داری در رازوی عملکرد دو گونه نشان داد که از بین چهار مدل ریاضی مناسبترین آن برای هر یک از دو گونه به تفکیک نوع نمک مشخص گردید. نتایج حاصل از این تحقیق موند این مطلب است که اثر سوء نمک‌های کلره روی تولید، بیشتر از نمک‌های سولفات است و با توجه به نتایج بدست آمده میتوان از بین دو گونه مذکور برای خاک‌های حاوی نمک سولفات سدیم، قره‌داغ و برای خاک‌های حاوی نمک کلرور سدیم، آتریپلکس را توصیه نمود. در درجات شوری بالا قره‌داغ حساسیت بیشتری نسبت به نوع نمک و میزان شوری از خود نشان داد بطوری که با افزایش شوری و تغییر نوع نمک از سولفات به کلرور، شدت کاهش به طور معنی‌داری روی قره‌داغ بیش از آتریپلکس بود.